

IZDELAVA ELABORATA TRANSFORMACIJE ZEMLJIŠKO-KATASTRSKIH PARCEL V POSTOPKU PRIPRAVE VLOGE ZA DODELJEVANJE SREDSTEV IZ NASLOVA UKREPA 113 »ZGODNJE UPOKOJEVANJE KMETOV«

Prostorske evidence v Sloveniji so nastale in še nastajajo iz različnih virov. Viri za nastanek so povezani z daljšim zgodovinskim zbiranjem in vodenjem podatkov ali s paketnim zbiranjem podatkov v okviru masovnih zajemov. Večina današnjih evidenc, ki se vodijo v digitalni obliki s podporo programske opreme za vodenje prostorskih informacijskih sistemov, je nastala v zadnjih desetih letih v okviru državnih projektov vzpostavljanja nepremičninskih evidenc.

Evidenca digitalnih katastrskih načrtov je nastala z vektorizacijo analognih katastrskih načrtov. Ti načrti so bili za večino Slovenije vzpostavljeni v drugi polovici 19. stoletja za potrebe obdavčitve prihodkov od kmetijske proizvodnje. Načrti so bili izdelani s pomočjo tedaj razpoložljive opreme in metodologije na osnovi mreže temeljnih točk, ki so bila za različna področja Slovenije določene iz različnih koordinatnih sistemov. Ti načrti so se v različnih zgodovinskih obdobjih vzdrževali z različno stopnjo natančnosti. Poudarek pri vzdrževanju je bil na ohranjanju lokalnih relacij med bližnjimi zemljišči, absolutna pozicija v prostoru ni bila nikoli v ospredju. Za velik del severovzhodne Slovenije in za nekatera druga manjša področja so se v 20. stoletju izdelali novi načrti na podlagi terenskih meritev. Pri teh načrtih pa je absolutna pozicija v prostoru že zelo dobra in ponekod celo primerljiva današnjim standardom.

V okviru nastajanja Evidence digitalnih katastrskih načrtov (DKN) so bili vektorski podatki dobljeni iz posameznih katastrskih načrtov in matematično združeni na nivoju posamezne katastrske občine (velikokrat tudi na nivoju manjše prostorske enote). V državni koordinatni sistem so bili transformirani s pomočjo identičnih točk, ki so bile določene na ortofoto načrtih. Nehomogenosti med posameznimi katastrskimi občinami (podedovanimi iz zgodovine in nastale v okviru transformacije) so se odpravile z individualno obravnavo po metodi prilagajanja območij z manjšo pozicijsko natančnostjo območjem z večjo natančnostjo. S tem je bil vzpostavljen zvezni sloj DKN za celotno Slovenijo, ki pa je bil pozicijsko obremenjen z vso zgodovino nastajanja katastrskih načrtov. Ta sloj se je potem nekajkrat za večja ali manjša območja pozicijsko ponovno transformiral na osnovi večje množice točk določene na ortofoto načrtih in z uporabo bolj prilagojenih metod transformacij (transformacija po trikotnikih). Še vedno pa je pozicijsko nehomogen.

Evidenca dejanske rabe zemljišč je nastala z množičnim zajemom podatkov na osnovi interpretacije ortofoto načrtov. Pozicijska osnova so bili torej ortofoto načrti, ki so bili izdelani iz cikličnega aerosnemanja z ločljivostjo 0,5 m na terenu in z izvedbo aerotriangulacije na podlagi terensko izmerjenih točk. Osnova je bila precej homogena in enotna na celotnem območju države. Nekoliko slabša pozicijska natančnost je bila samo na goratem terenu, z velikimi višinskimi razlikami.

Zajem dejanske rabe je potekal v kratkem časovnem obdobju na začetku tega stoletja v množičnem postopku pri katerem je sodelovalo tudi precej priučenih strokovnjakov. Zaradi teh okoliščin so nekateri deteljni podatki dejanske rabe lahko tudi nekoliko nenatančno

določeni. Sloj dejanske rabe je bil v dveh večjih projektih kasneje izboljšán, še vedno pa vsebuje nekaj anomalij, ki so posledica velike količine podatkov, relativne mladosti evidence in praktično nobenega tekočega vzdrževanja.

Naloga odgovornega geodeta v okviru kmetijskega ukrepa 113 je, da analizira podatke iz Evidence zemljiškega katastra in Evidence dejanske rabe in oceni pozicijsko usklajenost zemljiškokatastrskega prikaza in prikaza dejanske rabe. Pri tem mora uporabiti vse podatke, ki jih lahko pridobi iz obeh evidenc, predvsem iz evidence zemljiškega katastra. Končni cilj je presek zemljiškega katastra in dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč. Izhajamo iz dveh evidenc, ki sta lahko zaradi zgodovinskega ozadja med seboj neuskaljeni. Odgovorni geodet je tisti, ki mora različne vire podatkov pravilno umestiti v prostor in jih po potrebi medsebojno uskladiti.

Geodet mora z vsemi razpoložljivimi podatki zemljiškega katastra vzpostaviti čim bolj skupen grafični prikaz zemljiškega katastra in dejanske rabe ter potem izvesti geometrijski presek. Tako lahko določi na katerih parcelah je posamezna vrsta dejanske rabe. Končni rezultat je podatek o vrsti in površini dejanske rabe na parcelah na podlagi podatkov iz obeh evidenc.

Na področjih, kjer so bile v preteklosti opravljene nove izmera ali komasacije, pozicijsko usklajevanje skoraj gotovo ni potrebno. Na večini območij, kjer pa so podatki DKN nastali s transformacijo načrtov grafičnih izmer, pa odgovorni geodet v primeru sistematičnega odstopanja meja med grafičnima prikazoma iz obeh evidenc izvede lokalno transformacijo na podlagi identičnih točk. Izbira identičnih točk je ključnega pomena za kvalitetno izvedbo transformacije. Transformacija se izvede za zaključene celote parcel. V kolikor gre za večjo razdrobljenost parcel, je tudi območij za transformacijo več. Uporabi naj se metoda transformacije, ki najbolj verodostojno preslika podatke v skupni koordinatni sistem. Najprimernejša je konformna linearna transformacija (Helmertova), na območjih z večjo nehomogenostjo podatkov pa tudi odsekovna splošna linearna transformacija po trikotnikih (trikotniška).

Od geodeta pa se ne pričakuje, da bi se v tem postopku tudi vsebinsko usklajeval evidenci. Za urejane meja zemljiškokatastrskih parcel ali spreminjanje dejanske rabe so drugi postopki in z njimi povezani elaborati.

Izjava geodeta oziroma elaborat transformacije je del postopka za pridobitev nepovratnih evropskih sredstev zato je potrebno, da za elaboratom stoji strokovna presoja in kvaliteten izdelek. V okviru Agencije Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja se izvajajo kontrole koriščenja evropskih sredstev, ki pa v primeru nedoslednosti lahko pripeljejo do ustreznega sankcioniranja.

Prenosnik in prevzemnik morata podpisati izjavi, napisani na obrazcih I1 in I2:

»Spodaj podpisani prenosnik/prevzemnik jamčim, da: so vsi podatki, navedeni na tem obrazcu, resnični in točni, bom hranil svojo kopijo tega zahtevka z vsemi prilogami še 5 let po prenehanju ukrepa in omogočil morebitno kontrolo na kmetiji.«

Povezave na spletu

Javni razpis

http://www.mkgp.gov.si/si/program_razvoja_podezelja_2007_2013/vsebina_programa_razvoja_podezelja/os_1_izboljšanje_konkurencnosti_kmetijskega_in_gozdarskega_sektorja/ukrep_113_zgodnje_upokojevanje_kmetov/

http://www.mkgp.gov.si/si/javni_razpisi/?tx_t3javnirazpis_pi1%5Bshow_single%5D=890

Razpisna dokumentacija

http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/JAVNI_Razpisi/ukrep113_9okt09/RD_113.pdf

Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja: Zgodnje upokojevanje kmetov

http://www.arsktrp.gov.si/si/delovna_podrocja/zgodnje_upokojevanje/

http://www.arsktrp.gov.si/si/o_nas/sektorji_in_sluzbe/sluzba_za_kontrolo/oddelek_za_izvedbo_kontrol_ukrepov_neposrednih_placil/kontrola_zahtevkov_zu/

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije: Zgodnje upokojevanje kmetov

<http://www.kgzs.si/gv/Razvojpode%C5%BElja/Programrazvojapode%C5%BElja/Zgodnjeupokojevanjekmetov.aspx>

Zakon o kmetijstvu 45/2008

<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200845&stevilka=1978>

Pravilnik o evidenci dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč

http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r01/predpis_PRAV7701.html

Podatki o dejanski rabi kmetijskih in gozdnih zemljišč

<http://rkg.gov.si/GERK/>

http://www.geoprostor.net/PisoPortal/vsebine_dejanska.aspx (spletni pregledovalnik)

Pravilnik o katastru dejanske rabe kmetijskih zemljišč

<http://www.uradni-list.si/1/content?id=53380>